

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku R. T.
przeciwko Zespołowi Szkół im. [...] w Z.
o przywrócenie do pracy, dopuszczenie do pracy i zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 września 2016 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.
z dnia 12 maja 2015 r., sygn. akt VI Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 900 zł
(dziewięćset) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w Ś. wyrokiem z dnia 26 września 2014 r., po rozpoznaniu sprawy z powództwa R. T. przeciwko pozwanemu Zespołowi Szkół im. [...] w Z. o przywrócenie do pracy, dopuszczenie do pracy i zapłatę, umorzył postępowanie w zakresie żądania przywrócenia do pracy na stanowisku dyrektora, odszkodowania za niezgodne z przepisami prawa odwołanie ze stanowiska dyrektora i dopuszczenia do wykonywania pracy na stanowisku dyrektora (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 2) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt 3).

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. wyrokiem z dnia 12 maja 2015 r. oddalił apelację powoda (pkt 1) i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (pkt 2).

W ocenie Sądu Okręgowego nie było podstaw do zarzucenia Sądowi pierwszej instancji braku należytej kontroli cofnięcia pozwu w części dotyczącej odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem odwołania powoda z funkcji dyrektora szkoły skutkującego umorzeniem postępowania w tym zakresie. Sąd pierwszej instancji zgodnie z art. 477 k.p.c. pouczył powoda o roszczeniach wynikających przytoczonych przez niego faktów i przedstawił podstawowe reguły związane z sądowym dochodzeniem roszczeń. Wprawdzie stosownie do art. 477¹ k.p.c. sąd może z urzędu uwzględnić inne roszczenie niż zgłaszane przez pracownika, ale dotyczy to sytuacji, gdy materialne prawo pracy przewiduje dla pracownika równoległe dwa roszczenia do wyboru. Sąd Okręgowy podzielił ponadto argumentację Sądu pierwszej instancji, że cywilnoprawne roszczenie o zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych powoda musiałoby być skierowane przeciwko innej osobie niż pracodawca (tj. przeciwko Gminie N.), ponieważ szkoła, jako pracodawca, nie naruszała dobrego imienia powoda. Natomiast roszczenie o zadośćuczynienie przeciwko innemu podmiotowi niż pracodawca podlega rozpoznaniu w trybie procesu, a nie w postępowaniu odrębnym z zakresu prawa pracy. Do takiego roszczenia nie ma zastosowania art. 477 k.p.c., nakazujący sądowi pracy wzywanie z urzędu do udziału w sprawie innego podmiotu jako pracodawcy.

Co do apelacyjnego zarzutu naruszenia art. 45 § 2 k.p. i art. 47¹ k.p. w związku z art. 38 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 2156), zmierzającego do zakwestionowania oddalenia powództwa w zakresie roszczeń uzupełniających o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem odwołania ze stanowiska dyrektora, Sąd Okręgowy wskazał, że wprawdzie Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia z dnia 27 listopada 2007 r., SK 18/05 (OTK-A 2007 nr 10, poz. 128) dopuścił możliwość dochodzenia innych roszczeń odszkodowawczych, związanych z bezprawnym rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia, ale wyrok ten dotyczył roszczeń innych niż określone w art. 58 k.p. Nauczycielowi mianowanemu odwołanemu z funkcji

wicedyrektora szkoły, powierzonej na czas nieokreślony, z naruszeniem art. 37 ust. 1 lub art. 38 ustawy o systemie oświaty nie przysługuje roszczenie o orzeczenie bezskuteczności odwołania czy o przywrócenie do pracy na dotychczasowym stanowisku; przysługuje mu natomiast roszczenie o odszkodowanie na podstawie stosowanych odpowiednio art. 45 § 2 i art. 47¹ k.p. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1993 r., I PZP 15/93, OSNC 1993 nr 12, poz. 217). Odpowiednie stosowanie do roszczeń powoda przepisów art. 45 § 2 i art. 47¹ k.p. wyklucza więc możliwość zastosowania powołanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, ponieważ dotyczył on innego przepisu, tj. art. 58 k.p. Odwołanie dyrektora szkoły jest analogiczne do wypowiedzenia warunków pracy i płacy, a roszczenia z tego tytułu Kodeks pracy reguluje w sposób wyczerpujący, dlatego nie jest możliwe stosowanie w tym przypadku przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących odpowiedzialności za szkodę. Tym samym roszczenie powoda w tym zakresie nie mogło być uwzględnione.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł powód R.T. Zaskarżając wyrok w całości, wniósł o uchylenie wyroków Sądów obu instancji w całości i orzeczenie co do istoty przez uznanie powództwa w zakresie równowartości utraconych dodatków (funkcyjnego i motywacyjnego) i zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty 41.562,90 zł, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Skarga kasacyjna została oparta na obu podstawach tj. naruszenia przepisów prawa materialnego i przepisów postępowania, a mianowicie: 1) art. 45 § 2 k. p. w związku z art. 47¹ k.p. w związku z art. 38 ustawy o systemie oświaty i w związku z art. 42 k. p. przez błędną wykładnię i niezastosowanie skutkujące stwierdzeniem, że dochodzenie utraconych dodatków za okres od bezprawnego odwołania z funkcji dyrektora do przywrócenia na mocy orzeczenia sądu administracyjnego, może odbyć się jedynie w drodze powództwa cywilnego, a nie w drodze powództwa przed sądem pracy, 2) art. 47 k.p. przez błędne niezastosowanie i niezasądzenie wynagrodzenia za czas bezprawnego pozbawienia możliwości sprawowania funkcji dyrektora w sytuacji, gdy odwołanie skarżącego z tej funkcji było bezprawne, a zatem wyrok sądu administracyjnego

przywracał skarżącego do pełnienia funkcji dyrektora ze skutkiem *ex tunc*, co winno skutkować wypłaceniem mu należnego za ten czas wynagrodzenia w postaci spornych dodatków za cały okres bezprawnego uniemożliwienia mu pełnienia powierzonej funkcji, 3) art. 50 § 2 i 3 k. p. przez błędną wykładnię i niezastosowanie skutkujące stwierdzeniem, że dochodzenie utraconych dodatków za okres od bezprawnego odwołania z funkcji dyrektora do przywrócenia na mocy orzeczenia sądu administracyjnego, może odbyć się jedynie w drodze powództwa cywilnego, a nie w drodze powództwa przed sądem pracy, 4) art. 187 § 1 k.p.c. w związku z art. 477¹ k.p.c. przez błędną wykładnię i niezastosowanie polegające na uznaniu, że skarżący niereprezentowany przez pełnomocnika procesowego powinien wskazać podstawę prawną dochodzonego roszczenia oraz wskazać z jakiego tytułu dochodzi roszczenia, podczas gdy prawidłowa wykładnia tych przepisów wskazuje, że sąd powinien z urzędu dokonać subsumpcji stanu faktycznego pod określoną normę prawną i zasądzić dochodzoną przez powoda kwotę z alternatywnego tytułu.

Jako okoliczność przemawiającą za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał jej oczywiste uzasadnienie „w zakresie w jakim Sąd pierwszej i drugiej instancji nie zasądził na rzecz skarżącego dodatków: motywacyjnego i funkcyjnego przynajmniej za okres trzech miesięcy w związku z odszkodowaniem za bezprawne odwołanie powoda ze stanowiska dyrektora i uznanie, że roszczenie związane z odwołaniem ze stanowiska dyrektora powinno być przedmiotem sporu na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego, a nie na podstawie przepisów Kodeksu pracy”. Skarga jest oczywiście uzasadniona także w związku z naruszeniem „art. 187 § 1 k.p.c. w zw. z art. 477¹ k.p.c. i domaganie się od powoda niereprezentowanego przez profesjonalnego pełnomocnika podania podstawy prawnej roszczenia, podczas gdy Sady obu instancji z urzędu powinny były dokonać subsumpcji stanu faktycznego pod właściwą podstawę prawną rozstrzygnięcia i zasądzić skarżącemu alternatywne świadczenie li tylko w oparciu o wskazany przez niego stan faktyczny”.

Jednocześnie w sprawie występuje „istotne zagadnienie prawne oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów w zakresie podstawy przysługiwania i wysokości odszkodowania za bezprawne odwołanie nauczyciela z

funkcji dyrektora oraz charakteru odwołania nauczyciela na podstawie art. 38 ustawy o systemie oświaty w sferze stosunku pracy, a także wpływu orzeczeń administracyjnych na stosunek pracy nauczyciela sprawującego funkcję dyrektora.”

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany Zespół Szkół im. [...] w Z. wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie od skarżącego na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych, łącznie z kosztami zastępstwa procesowego radcy prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), jeżeli zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wykazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionej w tym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W tym kontekście należy wskazać, że podstawowym celem instytucji przedsądu jest rozważenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienia jednolitości jego wykładni sądowej. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; z dnia 9 listopada 2005 r., V CSK 70/05, LEX nr 1405380; z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 49/07, LEX nr 898321; z dnia 2 grudnia 2011 r., II UK 165/11, LEX nr 1646601). Wymaganie dotyczące przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma umożliwić stronie wnoszącej skargę przekonanie Sądu Najwyższego o istnieniu przesłanek, na których opiera się wstępne badanie skargi pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania (por. postanowienie

Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06, LEX nr 18975). Dla spełnienia obowiązku określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest przedstawienie argumentacji przekonującej o potrzebie przyjęcia jej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

W rozpoznawanej sprawie skarżący powołał się na trzy przesłanki z określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a to występowanie zagadnienia prawnego, istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów i jednocześnie wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Taka sytuacja wymaga na wstępie uwagi o charakterze porządkującym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi, a można wręcz stwierdzić, że jest błędem logicznym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990; z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355; z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903).

Odnosząc się do przywołanej przez skarżącego przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy stwierdzić, że w judykaturze przyjmuje się, iż oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063). Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie

przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343 oraz z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 oraz powołane tam orzecznictwo). Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860).

Skarżący nie wykazał wystąpienia tak rozumianej oczywistej zasadności skargi. Pierwszą okoliczność mającą przemawiać za oczywistym uzasadnieniem skargi, tj. niezasadzenie przez Sądy obu instancji „dodatków motywacyjnego i funkcyjnego przynajmniej za okres trzech miesięcy w związku z odszkodowaniem za bezprawne odwołanie powoda ze stanowiska dyrektora” skarżący sformułował bowiem bez odniesienia się do jakiegokolwiek przepisu, którego naruszenie miałyby mieć walor naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka. Natomiast druga okoliczność, związana z naruszeniem art. 187 § 1 k.p.c. w

związku z art. 477¹ k.p.c., stanowi w istocie powtórzenie argumentacji zawartej w uzasadnieniu podstaw skargi kasacyjnej. Innych wywodów mających świadczyć o zasadności skargi widocznej *prima facie* skarga kasacyjna nie zawiera.

Natomiast stosownie do utrwalonego orzecznictwa, jeśli skarżący powołuje jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego powinien mieć na uwadze, że zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784, z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575). Ponadto przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467).

Ponadto istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578).

Kierując się powyższymi rozważaniami należy stwierdzić, że przedstawione w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne nie spełnia wymogów przewidzianych dla wskazanej przez skarżącego przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., ponieważ skarżący nie wskazał przepisów, na tle których miałyby się ono ujawnić, a ponadto poruszone przez skarżącego kwestie dotyczące „podstawy przysługiwania i wysokości odszkodowania za bezprawne odwołanie nauczyciela z funkcji dyrektora”, jak też „charakteru odwołania nauczyciela na podstawie art. 38 ustawy o systemie oświaty w sferze stosunku pracy, a także wpływu orzeczeń administracyjnych na stosunek pracy nauczyciela sprawującego funkcję dyrektora” były już przedmiotem rozważań orzecznictwa. I tak w zakresie podstawy i wysokości odszkodowania za bezprawne odwołanie nauczyciela z funkcji dyrektora szkoły Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach zajął stanowisko, że odwołanie ze stanowiska dyrektora szkoły na podstawie art. 38 ustawy o systemie oświaty jest czynnością prawną w wysokim stopniu zbliżoną do wypowiedzenia zmieniającego. Dlatego, nauczycielowi odwołanemu z funkcji dyrektora szkoły na podstawie art. 38 ustawy o systemie oświaty przysługuje roszczenie o odszkodowanie na podstawie odpowiednio stosowanych art. 45 § 2 w związku z 42 § 1 i art. 47¹ k.p. (por. uchwałę z dnia 3 lutego 1993 r., I PZP 71/92, OSNCP 1993 nr 9, poz. 144 oraz wyroki z dnia 10 kwietnia 1997 r., I PKN 88/97, OSNAPiUS 1998 nr 1, poz. 10 i z dnia 9 grudnia 2003 r., I PK 103/03, OSNP 2004 nr 21, poz. 371), w wysokości wynagrodzenia za czas, do upływu którego miało trwać pełnienie powierzzonej

funkcji, nie więcej jednak niż za trzy miesiące (por. uchwałę z dnia 5 maja 1993 r., I PZP 15/93, OSNCP 1993 nr 12, poz. 217). Do kwestii wysokości odszkodowania Sąd Najwyższy odniósł się wprost w wyroku z dnia 19 maja 2009 r., II PK 288/08 (OSNP 2011 nr 1-2, poz. 8), stwierdzając, że odpowiednie stosowanie do odwołanego dyrektora szkoły art. 45 § 2 k.p. i art. 47¹ k.p. nie może prowadzić do zmniejszenia wysokości ustawowego odszkodowania. Bezprawność odwołania mianowanego nauczyciela ze stanowiska dyrektora szkoły wynikająca z braku uzasadnionych podstaw lub naruszenia przepisów, powinna wywoływać skutek podobny jak bezprawność działania pracodawcy przy wypowiedzeniu zmieniającym, zaś odszkodowanie za wadliwe wypowiedzenie zmieniające nie jest odnoszone do różnicy zarobków sprzed i po wypowiedzeniu. Stanowisko to potwierdza wyrok z dnia 7 maja 2015 r., III PK 130/14 (LEX nr 1771514), w którym Sąd Najwyższy orzekł, że nauczycielowi odwołanemu ze stanowiska kierowniczego w szkole niezgodnie z warunkami określonymi w art. 38 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty przysługuje odszkodowanie w wysokości nie niższej od wynagrodzenia za okres wypowiedzenia, a nie w wysokości sumy utraconego za taki okres dodatku funkcyjnego (art. 38 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty w związku z art. 5, art. 42 § 1, art. 45 § 2 i art. 471 k.p.).

Natomiast co do charakteru odwołania nauczyciela na podstawie art. 38 ustawy o systemie oświaty w sferze stosunku pracy i wpływu orzeczeń administracyjnych na stosunek pracy nauczyciela sprawującego funkcję dyrektora Sąd Najwyższy szeroko wypowiedział się wyroku z dnia 12 lutego 2015 r., I PK 155/14 (LEX nr 1656219). W uzasadnieniu tego wyroku stwierdzono, że nauczyciel, któremu powierzono stanowisko dyrektora szkoły, pozostaje nadal nauczycielem mianowanym, któremu dodatkowo powierzono stanowisko dyrektora szkoły na czas określony kadencją. Powierzenie lub pozbawienie nauczyciela stanowiska dyrektora szkoły prowadzi do istotnej modyfikacji nauczycielskiego stosunku pracy (na ogół z mianowania), gdyż polega na powierzeniu bądź odebraniu nauczycielowi funkcji dyrektora szkoły w oparciu o podjęte przez organy prowadzące szkołę uchwały z zakresu administracji publicznej, które podlegają kontroli administracyjnosądowej. Taka „mieszana” struktura (specyfika) dyrektorskiego zatrudnienia powoduje, że co do zasady odwołanie ze stanowiska dyrektora szkoły

nie wpływa ani nie narusza trwałości nauczycielskiego zatrudnienia na podstawie stosunku pracy. Równocześnie jednak tego typu uchwały z zakresu administracji publicznej przekładają się na pracowniczą sferę zatrudnienia nauczyciela na dyrektorskim stanowisku pracy, podlegającą reżimowi prawa pracy. W konsekwencji sądy administracyjne orzekają w zakresie zgodności z prawem uchwał publicznoprawnych o powierzeniu lub odwołaniu ze stanowiska dyrektora szkoły, a sądy pracy rozstrzygają spory w zakresie trwałości zatrudnienia oraz sankcji za naruszenie przepisów o zatrudnieniu nauczyciela na stanowisku dyrektora szkoły, który jest pracownikiem i kierownikiem szkoły. Sąd Najwyższy podkreślił, że przepisy ustawy o systemie oświaty nie regulują ani nie wyłączają sankcji za wadliwe lub niezgodne z art. 38 tej ustawy odwołanie nauczyciela z pracowniczego stanowiska dyrektora szkoły. W szczególności przepis ten nie kreuje sankcji nieważności odwołania, przeto unieważnienie w procedurze administracyjnosądowej uchwały o pozbawieniu stanowiska dyrektora szkoły nie wywołuje skutku prawa pracy w postaci reaktywowania kierowniczego zatrudnienia na pracowniczym stanowisku dyrektora szkoły. Dlatego sankcji za wadliwe lub bezprawne odwołanie z pracowniczego stanowiska dyrektora szkoły poszukuje się w przepisach prawa pracy. Do odwołania nauczyciela ze stanowiska dyrektora szkoły najbardziej zbliżone są przepisy przewidujące sankcje za niezgodne z prawem rozwiązania terminowej umowy o pracę (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 1997 r., I PKN 138/97, OSNAPiUS 1998 nr 9, poz. 261; z dnia 9 grudnia 2004 r., I PK 100/04, OSNP 2005 nr 14, poz. 212, czy z dnia 26 lipca 2011 r., I PK 23/11, OSNP 2012 nr 19-20, poz. 236). Oznacza to, że odwołanie nauczyciela ze stanowiska dyrektora szkoły przez organ prowadzący szkołę w wykonaniu uchwały publicznej władzy samorządowej, która zostanie orzeczeniem sądu administracyjnego unieważniona, nie prowadzi do reaktywowania dyrektorskiego stosunku zatrudnienia. Z utrwalonego orzecznictwa wynika bowiem, że nawet sprzeczne z prawem lub nieuzasadnione rozwiązanie stosunku pracy nie jest nieważne z mocy prawa (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 maja 1997 r., I PKN 170/97, OSNAPiUS 1998 nr 8, poz. 239 czy z dnia 10 marca 2005 r., II PK 241/04, OSNP 2005 nr 24, poz. 393) ani z mocy wyroku sądu administracyjnego. Z treści odpowiednich przepisów Kodeksu pracy (por. art. 44 i

art. 45 k.p., czy art. 56 k.p.) wynika, że zarówno nieuzasadnione, jak i sprzeczne z prawem wypowiedzenie lub rozwiązanie stosunku pracy jest skuteczne i prowadzi do ustania stosunku pracy. Skutek taki może być zniweczony wyłącznie na podstawie i z mocy orzeczenia sądu pracy o bezskuteczności wypowiedzenia, o przywróceniu pracownika do pracy, bądź o zasądzeniu odszkodowania, jeżeli pracownik nie żąda przywrócenia do pracy albo jeżeli uwzględnienie takiego roszczenia jest niemożliwe lub niecelowe.

W konsekwencji w sprawie nie występuje kolejna potrzeba wyjaśniania tego samego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy wyraził już swój pogląd w konkretnej kwestii, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2011 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 9 marca 2011 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z dnia 24 lutego 2011 r., II PK 274/11, LEX nr 1215146).

Z przedstawionych powyżej względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 k.p.c.